

Fundacja na Rzecz Dwujęzyczności

Scenariusz zajęć z języka polskiego jako obcego, drugiego, dziedziczonego

*Mieć muchy w nosie, czyli idiomy związane z częściami ciała
w języku codziennym.*

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Autorka	Magdalena Bogusławska	
Grupa docelowa	osoby w wieku 13+, także osoby dorosłe, uczące się języka polskiego jako obcego, drugiego, dziedzicznego na poziomie A2/B1 lub wyższym	
Rodzaj zajęć, przedmiot	Język polski jako obcy, drugi, dziedziczny	
Temat, tytuł	Mieć muchy w nosie, czyli idiomy związane z częściami ciała w języku codziennym.	
Słowa kluczowe	frazelogizm, sens dosłowny i przenośny	
Krótki opis zajęć	Zapoznanie z frazeologizmami dotyczącymi części ciała oraz rozwijanie umiejętności rozumienia i stosowania ich znaczenia przenośnego w języku codziennym.	
Czas trwania	90 minut	
Cele zajęć	CEL 1. Uczestnicy zajęć rozumieją znaczenie wybranych polskich idiomów zawierających części ciała. CEL 2. Uczestnicy zajęć uczą się rozpoznawać, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używa się tych idiomów. CEL 3. Uczestnicy zajęć rozwijają umiejętność posługiwania się frazeologizmami w różnych sytuacjach komunikacyjnych.	
Kryteria sukcesu, efekty uczenia się	Po zajęciach uczestnicy: KS 1. wyjaśniają sens dosłowny i znaczenie metaforyczne wybranych idiomów, KS 2. dopasowują poznane idiomy do odpowiednich sytuacji komunikacyjnych, KS 3. stosują wybrane idiomy z częściami ciała w krótkich wypowiedziach ustnych lub pisemnych, adekwatnie do sytuacji.	Powiązanie z celami C 1. z KS 1. C 2. z KS 2. C 3. z KS 3.
Metody, techniki, formy pracy	praca w grupach i parach, dyskusja, prezentacje uczestników	

STRUKTURA ZAJĘĆ

Aktywność	Czas trwania	Czynności osoby prowadzącej	Czynności uczestników	Niezbędne materiały i sprzęt
Wprowadzenie	10 minut	Lektor pokazuje ilustrację przedstawiającą idiom <i>mieć muchy w nosie</i>. Zadaje pytania: <i>Co widzicie na ilustracji? Jaki jest nastrój tej osoby?</i> Lektor zapisuje przymiotniki, dodaje kolejne, wyjaśniając ich znaczenie, np. poirytowany, rozdrażniony, marudny, naburmuszony, opryskliwy. Lektor wprowadza zwrot <i>mieć muchy w nosie</i>, wskazując na jego znaczenie dosłowne i metaforyczne. Informuje, że w języku polskim istnieje więcej podobnych powiedzeń, które będą przedmiotem dalszej pracy na zajęciach.	Uczestnicy opisują obrazek, mówiąc, co widzą. Następnie poszukują przymiotników opisujących stan emocjonalny osoby przedstawionej na ilustracji, np. zły, smutny, niezadowolony, nie w humorze, obrażony, kapryśny.	Ilustracja z publikacji „Między słowami (...)” str. 26
Praca w parach lub małych grupach	15 minut	Każda grupa otrzymuje jedną ilustrację przedstawiającą wybrany idiom (8 ilustracji). Liczbę wykorzystanych ilustracji należy dostosować do liczebności grupy. W razie potrzeby niektóre grupy lub pary mogą pracować nad tą samą ilustracją. Lektor mówi: <i>przyjrzyjcie się ilustracji i porozmawiajcie w grupie:</i> – <i>Co dokładnie widzicie na obrazku?</i> – <i>Co może się dzieć z przedstawioną osobą? W jakiej jest sytuacji?</i> – <i>Gdzie i kiedy taka sytuacja może się wydarzyć w życiu codziennym?</i> <i>Przygotujcie plakat, na którym przykleicie waszą ilustrację i zapiszecie odpowiedzi na te pytania.</i> Lektor monitoruje pracę grup i wspiera językowo w razie potrzeby.	Uczestnicy analizują ilustrację, dyskutują i przygotowują plakaty.	Ilustracje z publikacji „Między słowami” str. 22, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 34; kartki z flipcharta lub duże kartki szarego papieru, markery, klej

Prezentacja efektów pracy grup	15 minut	Lektor zaprasza kolejne grupy do prezentacji przygotowanych plakatów. Po każdej prezentacji wyświetla lub zapisuje na flipcharcie idiom odpowiadający ilustracji i prosi uczestników o ocenę czy zwrot pasuje do zaprezentowanej sytuacji.	Uczestnicy prezentują przygotowane plakaty i opisują przedstawione na nich sytuacje, następnie czytają / słuchają nazw idiomów i oceniają, czy dany zwrot pasuje do zaprezentowanej sytuacji. Na koniec uzasadniają swoją decyzję krótkim komentarzem lub przykładem.	
Ćwiczenie utrwalające, praca indywidualna	10 minut	Lektor zaprasza do wykonania ćwiczenia utrwalającego poznane frazeologizmy i ich znaczenie. Jeśli ma takie możliwości, wykorzystuje aplikację LearningApps. Jeśli nie, przenosi treści ćwiczenia na formę do druku i rozdaje wydrukowane ćwiczenie. Może też wykorzystać ćwiczenia z publikacji.	Uczestnicy wykonują ćwiczenie.	https://learningapps.org/44779935 ćwiczenia z publikacji „Między słowami” str. 283-299 lub ze strony www
Praca w parach lub małych grupach	10 minut	Lektor łączy uczestników w pary lub małe grupy. Prosi, aby każda para lub grupa wylosowała jedną z poniżej opisanych sytuacji. Następnie poleca ułożenie krótkiej wypowiedzi (2–3 zdania) lub dialogu, w którym idiom zostanie użyty we właściwym kontekście. Informuje uczestników, że przygotowane wypowiedzi zostaną zaprezentowane na forum grupy. 1. Chcesz coś powiedzieć, ale nagle zapominasz słowa lub nazwiska. 2. Ktoś ignoruje ważny problem w pracy lub w rodzinie. 3. Ktoś próbuje pomóc, ale wszystko mu wypada z rąk. 4. Kolega lub koleżanka zawsze pomaga innym, nawet kosztem siebie. 5. Ktoś widzi błąd, ale nie reaguje, bo „to nie jego sprawa”. 6. Ktoś jest niezadowolony, w złym humorze, bo nic mu się nie udaje. 7. Ktoś robi wszystko, żeby pomóc innej osobie lub załatwić trudną sprawę. 8. Ktoś ciągle o coś pyta, prosi, przypomina i nie daje spokoju. 9. Ktoś jest w złym humorze i łatwo się denerwuje bez wyraźnego powodu. Każda sytuacja pasuje do jednego idiomu, ale uczestnicy muszą to sami odkryć.	Uczestnicy wykonują ćwiczenie.	Karty do losowania z zapisanymi sytuacjami

Produkcja językowa	10 minut	Lektor zaprasza pary lub przedstawicieli grup do zaprezentowania przygotowanych wypowiedzi lub dialogów. Po każdej prezentacji prosi pozostałych uczestników o wskazanie użytego idiomu oraz o ocenę, czy został on użyty adekwatnie do przedstawionej sytuacji. Lektor krótko porządkuje odpowiedzi i w razie potrzeby koryguje użycie idiomu.	Uczestnicy prezentują przygotowane wypowiedzi lub dialogi. Pozostali słuchają, rozpoznają użyty idiom i oceniają jego dopasowanie do sytuacji komunikacyjnej.	
Kalambury	15 minut	Lektor zaprasza uczestników do gry w kalambury. Łączy uczestników w zespoły i informuje o zasadach gry. Każda grupa losuje jeden lub więcej z poznanych idiomów i przygotowuje krótką scenkę ilustrującą jego/ich znaczenie, bez użycia słów. Grupy po kolei przedstawiają swoje scenki. Lektor moderuje przebieg gry oraz przyznaje punkty zespołom za poprawnie odgadnięte idiomy.	Uczestnicy, pracując w zespołach, losują jeden lub więcej poznanych idiomów i wspólnie przygotowują krótką scenkę ilustrującą jego/ich znaczenie, bez użycia słów. Następnie po kolei prezentują przygotowane kalambury pozostałym zespołom. Uczestnicy obserwują prezentacje innych grup, próbują odgadnąć prezentowane idiomy i zgłaszają swoje odpowiedzi.	
Podsumowanie zajęć	5 minut	Na zakończenie zajęć lektor podsumowuje zajęcia, podkreślając praktyczne zastosowanie poznanych idiomów w języku codziennym. Dziękuje za aktywny udział i zaangażowanie, prosi, aby każdy podzielił się swoimi wrażeniami, np. tym, czego się dziś nauczył lub który frazeologizm najlepiej do niego pasuje.	Uczestnicy dzielą się wrażeniami, wnioskami, informują, co zostanie z nimi po zajęciach itp.	
Metody monitorowania osiągnięć uczestników		obserwacja, analiza wypowiedzi uczestników		
Lista dodatkowych źródeł, materiałów		wykorzystanie publikacji „Między słowami (...)” - rozdział poświęcony idiomom, dodatkowe ćwiczenia z publikacji lub ze strony: https://edunowa.pl/wp-content/uploads/2025/12/FINAL_suplement_idiomy_cwiczenia.pdf		
Możliwe sposoby indywidualizacji pracy na zajęciach (jeśli dotyczy)		Indywidualizacja może być realizowana poprzez elastyczne łączenie uczestników w pary i grupy z uwzględnieniem ich potrzeb językowych i edukacyjnych oraz dobór idiomów dostosowany do poziomu kompetencji uczestników.		
Jakie potencjalne trudności można napotkać, prowadząc zajęcia?		Jak im zaradzić?		
Trudności mogą obejmować zrozumienie metaforycznego znaczenia idiomów, zróżnicowany poziom kompetencji językowych uczestników oraz nieśmiałość w wypowiedziach ustnych.		wykorzystanie ilustracji i kontekstu sytuacyjnego, praca w parach i grupach, tworzenie bezpiecznej, wspierającej atmosfery sprzyjającej aktywności językowej uczestników.		